

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, 8 janar 2021
Nr. ref.:MK 1693/21

MENDIM I PËRBASHKËT KONKURRUES

i gjyqtarëve, Bajram Ljatifi, Safet Hoxha dhe Radomir Laban

në

rastin nr. KI230/19

Parashtrues

Albert Rakipi

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit
të Gjykatës Supreme të Kosovës, Pml. nr. 253/2019, të 30 shtatorit 2019**

Duke shprehur në fillim respektin dhe pajtimin tonë me mendimin e shumicës së gjyqtarëve se në këtë rast ka shkelje të nenit 31 [E Drejta për një Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Kushtetuta) në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (në tekstin e mëtejshëm: KEDNJ), konsiderojmë se ekziston edhe një shkelje tjetër e të drejtave të njeriut e kryer ndaj parashtruesit të kërkesës, e cila ka të bëjë me shkeljen e të drejtave të parashtruesit të kërkesës të garantuara me nenin 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale] të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 (Nuk ka dënim pa ligj) të KEDNJ-së, të cilën do ta arsyetojmë në vazhdim.

Arsyetimi i Mendimit të përbashkët konkurrues

1. Në fillim rikujtojmë se parashtruesi i kërkesës pretendon se "[...] Gjykatat e rregullta në mënyrë arbitrare i kanë dhënë [parashtruesit të kërkesës], Drejtor Ekzekutiv i një OJQ-je të huaj (të Republikës së Shqipërisë), statusin e personit zyrtarë."
2. Parashtruesi i kërkesës fillimisht specifikon se: "[...] shprehja ligj nënkupton ligjet vendore e jo edhe ato të shteteve të tjera, sepse po të ishte e kundërta, pra që kjo shprehje të nënkuptonte edhe ligjet e shteteve të tjera, atëherë një rrethanë e tillë do të paraqiste "agresion ligjor" të Kosovës në shtetet e tjera.

Është më se e qartë se shprehja e përdorur në Kodin Penal "Një person i cili ushtron detyra të posaçme zyrtare në bazë të autorizimit të parashikuara me ligj" nënkupton autorizimet që burojnë nga ligjet vendore. Autorizimet të cilat i ka [parashtruesi i kërkesës] në OJQ "ISN" burojnë në ligjet e Republikës së Shqipërisë e jo nga ato të Republikës së Kosovës. Ky fakt vërtetohet edhe nga vet konkluzionet e Gjykatës së Apelit e të cilat përkrahen edhe nga Gjykata Supreme ku në mes tjerash thuhet se "Instituti për Studime Ndërkombëtare" është i themeluar në Shqipëri."

3. Së dyti, parashtruesi i kërkesës pretendon se në rastin e tij gjykatat e rregullta kanë "cenuar parimin e ndalesës së analogjisë" në të drejtën penale, në atë mënyrë që kanë interpretuar edhe dispozitat e Ligjit për Prokurimin Publik. Në kontekst të këtij pretendimi, parashtruesi i kërkesës specifikon se: *"Zbatimi i Ligjit për Prokurim Publik për të dhënë statusin e personit zyrtarë [parashtruesit të kërkesës] është arbitrarë, sepse ky ligj nuk merret fare me përcaktimin e statusit të personave zyrtarë, por përcakton procedurat e prokurimit në tenderët publikë. Edhe sikur Ligji i Prokurimit të përcaktonte domethënien e shprehjes "person zyrtarë" në të drejtën penale është e ndaluar analogjia andaj edhe dispozitat e këtij ligji nuk do të gjenin zbatim, sepse statusin e personit zyrtarë mund ta kenë vetëm personat e përcaktuar në mënyrë taksative në Kodin Penal."*
4. Sipas parashtruesit të kërkesës: *"Ndalimi i aplikimit të analogjisë në të drejtën penale është në funksion të sigurisë juridike të subjekteve të së drejtës. Vërehet qartë se në këtë çështje penale Gjykatat e rregullta e kanë shkelur këtë parim. Ndaleja e analogjisë taksativisht është parashikuar me nenin 1 par 3 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës sipas të cilit: "Përkufizimi i një vepre penale duhet të përcaktohet në mënyrë të saktë dhe nuk lejohet interpretimi në bazë të analogjisë"."*
5. Sa i përket pretendimeve të lartcekura të parashtruesit të kërkesës, ne konsiderojmë se në dritën e rrethanave të rastit konkret duhet të vlerësohet kushtetutshmëria e pretendimeve të parashtruesit për interpretimin dhe zbatimin qartazi arbitrar të ligjit për shkak të aplikimit të analogjisë nga gjykatat e rregullta. Në kontekst të kësaj, vërejmë se pretendimin e tij për interpretimin dhe zbatimin qartazi arbitrar të ligjit, parashtruesi i kërkesës e bazon në të drejtën për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës, në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së. Megjithatë, ne vërejmë se vetë thelbi i pretendimeve të parashtruesit për *"ndalimin e aplikimit të analogjisë në të drejtën penale"* që hyn në kuadër të së drejtës së garantuar me nenin 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale] të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 (Nuk ka dënim pa ligj) të KEDNJ-së si dhe zbatimi i saj, janë interpretuar gjerësisht në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së.
6. Në këtë aspekt, rikujtojmë praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së dhe atë të Gjykatës, ku është përcaktuar që: *"Një ankese është e karakterizuar nga faktet e pretenduara në të dhe jo thjesht nga bazat ligjore apo argumentet në të cilat mbështetet"* (shih rastin e GJEDNJ-së, *Stefanica dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 2 nëntorit 2010, paragrafi 23; shih edhe rastet e Gjykatës, KI145/18, parashtrues *Shehide Muhadri, Murat Muhadri dhe Sylë*

Ibrahimi, Aktgjykim i 19 korrikut 2018, paragrafi 35, KI34/17, parashtruese e kërkesës *Valdete Daka*, Aktgjykim i 1 qershorit 2017, paragrafi 83 dhe KO73/16, parashtruesi i kërkesës *Avokati i Popullit*, Vlerësimi i kushtetutshmërisë së Qarkores Administrative Nr. 1/2016 të lëshuar nga Ministria e Administratës Publike të Republikës së Kosovës më 21 janar 2016, Aktgjykim i 8 dhjetorit 2016, paragrafi 78).

7. Prandaj, në dritën e arsytimit si më lart, konsiderojmë se pretendimet e parashtruesit të kërkesës duhet të shqyrtohen duke u mbështetur në faktet e pretenduara dhe provat e bashkëngjitura në kërkesë, për t’iu përgjigjur pretendimit të parashtruesit të kërkesës përkitazi me *“ndalimin e aplikimit të analogjisë në të drejtën penale”* (shih në mënyrë të ngjashme rastin KI145/18, parashtrues *Shehide Muhadri, Murat Muhadri dhe Sylë Ibrahimi*, të cituar më lart, paragrafi 36).
8. Rrjedhimisht, duhet të vlerësohet kushtetutshmëria e pretendimit të parashtruesit të kërkesës për interpretimin dhe zbatimin arbitrar të ligjit si rezultat i përdorimit të analogjisë, duke iu referuar parimeve përkitazi me *“parimin e legalitetit”* dhe *“ndalimin e aplikimit të analogjisë në të drejtën penale”* të mishëruara në nenin 33 të Kushtetutës, nenin 7 të KEDNJ-së, dhe në praktikën relevante gjyqësore të GJEDNJ-së.
9. Në kontekst të kësaj, gjatë arsytimit të Mendimit konkurrues, do të elaborojmë së pari **a)** Parimin e legalitetit – limitin për aplikimin e analogjisë në të drejtën penale, **b)** Justifikimin dhe fushën e vlefshmërisë së ndalimit të analogjisë në të drejtën penale materiale, për të vazhduar me elaborimin e **c)** Analogjisë ligjore në të drejtën penale, në lidhje me *“parimin e legalitetit”* dhe *“ndalimin e aplikimit të analogjisë në të drejtën penale”*, që garantohen me nenin 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale] të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 (Nuk ka dënim pa ligj) të KEDNJ-së.
10. Në fund të arsytimit të Mendimit konkurrues do t’i elaborojmë parimet e përgjithshme përkitazi me ndalimin e aplikimit të analogjisë në të drejtën penale, të vendosura me praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së dhe do t’i zbatojmë këto parime në rrethanat faktike dhe juridike të rastit konkret, përkatësisht në rastin e parashtruesit të kërkesës dhe pas kësaj, në bazë të të njëjtave, do të paraqesim mendimin tonë lidhur me vlerësimin e kushtetutshmërisë së vendimeve të kontestuara.

a) Parimi i legalitetit - limiti për aplikimin e analogjisë në të drejtën penale

11. Për dallim nga degët e tjera të së drejtës, aplikimi i analogjisë si një formë e interpretimit logjik të normave penalo-juridike është *“reduktuar në minimum”* për shkak të vlefshmërisë së parimit të legalitetit: *nullum crimen, nulla poena sine lege*. Në të drejtën penale materiale, parimi i legalitetit është i paprekshëm – ai përcakton kufijtë e interpretimit të ligjit penal në përgjithësi, por edhe të interpretimit logjik përmes argumentit të analogjisë.

12. Për të kuptuar se në çfarë mënyre dhe në çfarë mase parimi i legalitetit është pengesë për aplikimin e analogjisë në të drejtën penale materiale, duhet të tregohet efekti i tij në përgjithësi dhe ndikimi i tij në përcaktimin e kufijve të interpretimit të normave penalo-juridike.
13. Parimi i legalitetit ka efekt të shumëfishtë dhe pasqyrohet në këto çështje: (1) vetëm ligji mund të jetë burim i së drejtës penale (*nullum crimen sine lege scripta*), duke përjashtuar kështu zbatimin e së drejtës zakonore; (2) është përjashtuar krijimi i inkriminimeve të reja me anë të analogjisë (*nullum crimen sine lege stricta*); (3) është i zbatueshëm vetëm ligji i cili është në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale: *nullum crimen, nulla poena sine lege* (kjo kërkesë në teori njihet edhe si parim i ndalimit të veprimit retroaktiv të ligjit penal (*nullum crimen sine lege praevia*)); (4) përshkrimet e figurave të veprave penale në normat ligjore duhet të jenë të qarta dhe precize. Ky parim i ligjshmërisë i kuptuar në këtë mënyrë siguron funksionin e garantuar të së drejtës penale – mbrojtjen e lirive dhe të drejtave të njeriut.
14. Me efektin e tij, “parimi i legalitetit” përcakton edhe kufijtë e interpretimit të normave penale. Së pari, për shkak të vlefshmërisë së këtij parimi, në veçanti është e shprehur kërkesa që teksti ligjor paraqet fillimin dhe bazën e secilit interpretim. Besnikëria ndaj tekstit ligjor e sjell interpretimin deri në kuptimin e vërtetë dhe kufijtë e ligjit – që sa më shumë të respektohet, e sa më pak të largohemi nga ai.
15. Specifika tjetër e interpretimit të inkriminimeve lidhet me funksionin themelor të së drejtës penale – mbrojtjen e vlerave të caktuara, e cila nuk duhet të lihet pas dore gjatë secilit interpretim. Përcaktimi i objektit mbrojtës është parakusht themelor për interpretimin e saktë të ligjit penal. Duke zbuluar objektin e mbrojtjes mësojmë se çfarë ligjvënësi dëshiron të mbrojë me një normë të caktuar penale, cili është qëllimi i saj. Me këtë njohje të objektit të mbrojtjes, kuptimi dhe domethënia e vërtetë e normës e cila interpretohet, bëhen të qartë. Prandaj, ky interpretim sipas objektit të mbrojtjes është një tipar i veçantë i interpretimit teleologjik në të drejtën penale. Krahas objektit, për interpretimin e ligjit penal është e rëndësishme edhe shtrirja e mbrojtjes penalo-juridike. Karakteri fragmentar, parcial i mbrojtjes penalo-juridike përcakton kufijtë deri ku mund të shkohet gjatë interpretimit: për përcaktimin e kuptimit të vërtetë të normës, duhet të dihet deri në çfarë mase norma e cila interpretohet ofron mbrojtje për një të mirë (e mira e mbrojtur nuk gëzon mbrojtje penalo-juridike nga të gjitha sulmet, por vetëm nga disa, sipas rregullit, nga ato më të rënda). Për përcaktimin e raportit ndërmjet figurave ligjore të veprave të caktuara penale, sidomos të atyre që janë të lidhura ngushtë me njëra-tjetrën, është e rëndësishme edhe lartësia e dënimit të paraparë. Në fund, është i ndaluar çdo interpretim në kundërshtim me thelbin dhe qëllimin e parimit të legalitetit në të drejtën penale, si garantuesin e sigurisë juridike në interpretimin e ligjit penal.
16. Interpretimi i paraqitur i kufijve të aplikimit të analogjisë dominon në legjislacionet bashkëkohore penale, dhe nëse merren parasysh zhvillimi i përgjithshëm historik të së drejtës penale dhe zgjidhjet individuale në të drejtën krahasuese, mund të konkludohet se ligjvënësit kanë ose kanë pasur qëndrime të ndryshme në lidhje me këtë çështje: (1) se analogjia është

shprehimisht e ndaluar, por një procedurë e tillë legislative është shumë e rrallë; (2) se nuk ekziston ndalimi eksplicit, por përcaktohet parimi i legalitetit, kështu që nga përmbajtja e përcaktuar dhe diksioni i normës në lidhje me këtë parim të paprekshëm, rezulton se analogjia është e ndaluar; (3) se me vendosjen e të ashtuquajturave “klauzola të përgjithshme” në dispozicionin e normës penalo-juridike në dispozitat e caktuara parashikohet analogjia *intra legem*; (4) se analogjia ligjore apo juridike ose të dyja së bashku, njihen nga legjislacioni përkatës si një institut i përgjithshëm juridik.

b) Justifikimi dhe fusha e vlefshmërisë së ndalimit të analogjisë në të drejtën penale materiale

17. Me anë të rregulloreve penalo-juridike mbrohen të mirat më të rëndësishme të njerëzve dhe për shkeljen e tyre përcaktohen sanksionet më të rënda, kështu që vlefshmëria e paprekshme e parimit të ligjshmërisë paraqitet si e domosdoshme për të siguruar sigurinë juridike të qytetarëve. Kjo është arsyeja kryesore për të ndaluar analogjinë në të drejtën penale, si një mjet për krijimin e veprave të reja penale, pasi që është drejtpërdrejt në kundërshtim me kuptimin dhe funksionin e këtij parimi themelor të së drejtës penale.

18. Një analogji e tillë është e ndaluar edhe në të drejtën tonë penale. Nuk lejohet që një gjykatë të cilësojë një veprim si vepër penale, në qoftë se ky veprim nuk parashikohet në ligjin penal si vepër penale, edhe pse është i ngjashëm me një vepër penale të parashikuar me ligj. Një ndalesë e tillë parashikohet shprehimisht me Kodin e Përkohshëm Penal [Rregullorja e UNMIK-ut 2003/25] i cili në nenin 1 - Parimi i ligjshmërisë, parashikon:

3. Përkufizimi i një vepre penale duhet të përcaktohet në mënyrë të saktë dhe nuk lejohet interpretimi sipas analogjisë. Në rast paqartësie, përkufizimi i veprës penale interpretohet në favor të personit i cili hetohet, ndiqet ose shpallet fajtor.

19. Parimi i legalitetit është ngritur në rangun e parimit kushtetues dhe vlen për të gjitha veprat penale dhe rregullohet në dispozitat për të drejtën e sigurisë juridike në të drejtën penale (neni 33 par. 1 i Kushtetutës). Nga garancia se nuk ka vepër penale dhe dënim pa ligj, e cila njihet si parim i përcaktueshmërisë së veprës dhe dënimit në ligj, duke zbatuar rregullin *argumentum a contrario*, si një formë e interpretimit logjik, konkludohet se vepra penale dhe dënimi nuk mund të përcaktohen me anë të normës jashtë ligjit, domethënë as me normën e cila lind në procesin e krijimit të së drejtës nëpërmes aplikimit të analogjisë.

20. Pra, është e ndaluar analogjia me të cilën krijohen veprat e reja penale: sjellja e njeriut, sado e rrezikshme dhe e dëmshme është për shoqërinë, nuk mund të cilësohet si vepër penale nëse nuk është e parashikuar me ligj si vepër penale. Një analogji e tillë përjashtohet nga e drejta penale si drejtpërdrejt e kundërt me parimin e legalitetit sepse krijon pasigurinë juridike dhe mundëson autokracinë, arbitraritetin dhe keqpërdorimet nga organet gjyqësore.

21. Mbrojtja e lirive dhe të drejtave të njeriut nga çdo arbitraritet dhe nga keqpërdoret e mundshme nga ana e gjykatës paraqet pikërisht motivin vendimtar për ndalimin e analogjisë me të cilën krijohet një vepër e re penale,

madje edhe nëse është e ngjashme me një nga veprat penale të parashikuara me ligj. Thënë shkurtimisht, kuptimi dhe funksioni i parimit të legalitetit përcaktojnë shtrirjen e vlefshmërisë, kufijtë dhe zonën e ndaluar të analogjisë në të drejtën penale.

22. Duke u nisur nga qëllimi dhe kufijtë e ndalimit të analogjisë të përcaktuar në këtë mënyrë, në rastet penalo-juridike konsiderohet se ndalimi përfshin në veçanti:
- a) ndalimin e analogjisë me të cilën krijohet një vepër e re penale duke zbatuar rregulloret penale me të cilat rregullohet rasti më i ngjashëm (p.sh. në qoftë se një sjellje e cila në ligj nuk parashikohet si penale, cilësohet nga gjykata si vepër penale përmes zbatimit të dispozitës ligjore me të cilën një sjellje shumë e ngjashme është inkriminuar si vepër penale);
 - b) ndalimin që me anë të analogjisë të krijohen format e reja të kualifikuara të një vepre themelore penale (p.sh. duke deklaruar si kualifikuese një rrethanë e cila si e tillë nuk është parashikuar te kjo vepër penale, por është e njëjtë ose e ngjashme me një rrethanë kualifikuese e parashikuar te një vepër tjetër penale e cila është e ngjashme apo e përafërt;
 - c) ndalimin që dënimi të ashpërsohet përmes interpretimit sipas analogjisë; dhe
 - d) ndalimin e analogjisë juridike, përkatësisht ndalimin që vepra penale ose dënimi të krijohet me një normë individuale juridike në bazë të parimeve të përgjithshme të legjislacionit penal apo frymës së rendit juridik në përgjithësi.
23. Në të gjitha këto raste, përmes aplikimit të analogjisë, ligji ndryshohet dhe plotësohet në dëm të të pandehurit, gjë që është në kundërshtim të drejtpërdrejtë me parimin e ligjshmërisë në të drejtën penale dhe si rrjedhojë këto raste ndodhen në zonën e analogjisë së ndaluar.

c) Analogjia ligjore në të drejtën penale

24. Legjislacionet bashkëkohore penale nuk parashikojnë shprehimisht aplikimin e analogjisë ligjore, por konsiderohet se analogjia ligjore nuk është e ndaluar në tërësi dhe se aplikimi i saj megjithatë është i mundur në fushën e interpretimit dhe zbatimit të rregulloreve penale, brenda kufijve të caktuar me parimin e legalitetit. Me qëllim të gjetjes së zgjidhjeve të munguara në ligj, lejohet aplikimi i analogjisë ligjore nëse kjo shkon në favor të të pandehurit dhe nuk është në kundërshtim me rregulloret e tjera penale dhe parimet penalo-juridike. Për shembull, gjykata mund të shërbehet me një analogji të tillë, në veçanti në materien për përjashtimin e kundërligjshmërisë, pasi që kjo fushë në pjesën më të madhe nuk është rregulluar sa duhet.
25. Për aplikimin e analogjisë ligjore angazhohen edhe në fushat e tjera penalo-juridike. Ekzistojnë mendime se ky lloj i analogjisë mund të aplikohet përjashtimisht gjatë interpretimit të dispozitave ligjore: **(1)** për bazat të cilat përjashtojnë ekzistimin e veprës penale, **(2)** për bazat të cilat përjashtojnë dënimin apo shërbejnë për matjen e dënimit, dhe **(3)** për bazat që kanë të

bëjnë me të gjitha ato rrethana që krijojnë një situatë të favorshme për të pandehurin.

26. Bazuar në ato që u thanë më lart për analogjinë si llojin e të përfunduarit dhe llojin e interpretimit të së drejtës, u mor qëndrimi se që nga paraqitja e saj, analogjia në të drejtën lidhet me zbrazëtirat juridike dhe shërben si një mjet për plotësimin e tyre. Gjatë diskutimit për vendin e analogjisë në teorinë e së drejtës, argumentet e paraqitura janë të frymëzuara nga ideja se analogjia është një procedurë e cila gjendet në qendër ndërmjet interpretimit të së drejtës në kuptimin e rreptë, të ngushtë të fjalës dhe vetë krijimit të së drejtës. Fusha e vlefshmërisë së analogjisë në të drejtën penale materiale është e kufizuar me *“parimin e legalitetit nullum crimen, nulla poena sine lege”*.
27. Doktrina bashkëkohore penalo-juridike mbanë qëndrimin se analogjia juridike është gjithëherë e ndaluar, pasi që është drejtpërdrejt e kundërt me parimin e legalitetit, ndërsa aplikimi i analogjisë ligjore nuk përjashtohet jashtë zonës së ndaluar, të determinuar me këtë parim.

(i) Parimet e përgjithshme përkritazi me nenin 7 të përcaktuara me praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së

28. Garancia e mishëruar në nenin 33 të Kushtetutës dhe nenin 7 të KEDNJ-së, e cila është një element thelbësor i sundimit të ligjit, zë një vend të theksuar në sistemin mbrojtës të Konventës, siç nënvizohet nga fakti se neni 15 i KEDNJ-së nuk lejon asnjë shmangie nga ai në rast lufte ose rreziku tjetër publik. Siç rrjedh nga objekti dhe qëllimi i tij, ai duhet të interpretohet dhe të zbatohet në mënyrë të tillë që të sigurojë garanci efektive mbrojtëse kundër ndjekjes, dënimit dhe ndëshkimit arbitrar (shih Aktgjykimin *Korbely kundër Hungarisë [DHM]*, kërkesa nr. 9174/02, të 19 shtatorit 2008, paragrafi 69).
29. Prandaj, neni 33 i Kushtetutës dhe neni 7 i KEDNJ-së *“nuk kufizohen në ndalimin e zbatimit retroaktiv të ligjit penal në dëm të të akuzuarit: ai, gjithashtu mishëron, më përgjithësisht, parimin se vetëm ligji mund të përkufizojë një vepër penale dhe mund të parasheh një dënim (nullum crimen, nulla poena sine lege) dhe parimin që ligji penal nuk duhet të interpretohet gjerësisht në dëm të të akuzuarit, për shembull me anë të analogjisë. Nga këto parime rrjedh se një vepër penale duhet të përkufizohet qartë në ligj. Ky kusht plotësohet kur individit mund të ketë dijeni nga formulimi i dispozitës përkatëse - dhe, nëse është e nevojshme, me ndihmën e interpretimit të tij nga gjykatat dhe me këshillën juridike të informuar - për të cilat veprime dhe mosveprime do të jetë penalisht përgjegjës”* (shih Aktgjykimin *Korbely kundër Hungarisë*, të cituar më lartë, paragrafi 70).
30. Kur i referohen „ligjit“, neni 7 i KEDNJ-së dhe neni 33 i Kushtetutës aludojnë për të njëjtin koncept si ai të cilit i referohet KEDNJ kudo tjetër kur e përdor këtë term, një koncept i cili përfshin të drejtën ligjore dhe gjyqësore dhe nënkupton kërkesa të cilësisë, kryesisht ato të qasshmërisë dhe parashikueshmërisë (shih rastin *EK kundër Turqisë*, kërkesa nr. 28496/95, Aktgjykim i 7 shkurtit 2002, paragrafi 51). Këto kërkesa të cilësisë duhet të përmbushen si në aspektin e përkufizimit të veprës penale, ashtu edhe në

aspektin e dënimit të parashikuar për atë vepër (shih Aktgjykimin *Del Rio Prada kundër Spanjës*, kërkesa nr. 42750/09, të 21 tetorit 2013, paragrafi 91).

31. Sado qartë që të jenë hartuar dispozitat ligjore, në cilindo sistem ligjor, duke përfshirë edhe të drejtën penale, ekziston një element i pashmangshëm i interpretimit gjyqësor. Gjithmonë do të ekzistojë nevoja për sqarimin e pikave të dyshimta dhe për përshtatje me rrethanat që ndryshojnë. Në të vërtetë, zhvillimi progresiv i të drejtës penale përmes ligjbërjes gjyqësore është një pjesë e rrënjosur mirë dhe e domosdoshme e traditës juridike në shtetet në të cilat respektohet Konventa. Neni 7 i KEDNJ-së nuk mund të interpretohet sikur e ndalon sqarimin gradual të rregullave të përgjegjësisë penale përmes interpretimit gjyqësor rast pas rasti, me kusht që rezultati të jetë koherent me thelbin e veprës penale dhe i parashikueshëm në mënyrë të arsyeshme (shih Aktgjykimin *Jorgić kundër Gjermanisë*, kërkesa nr. 74613/01, të 12 tetorit 2007, paragrafët 100-101).
32. Megjithatë, mungesa e një interpretimi gjyqësor të qasshëm dhe të parashikueshëm në mënyrë të arsyeshme mund të çojë edhe në përfundimin për shkeljen e të drejtave të të akuzuarit nga neni 7 (shih, në lidhje me elementet përbërëse të veprës penale, rastin *Pessino kundër Francës*, kërkesa nr. 40403/02, Aktgjykim i 12 shkurtit 2007, paragrafët 35-36; në lidhje me dënimin, shih Aktgjykimin *Alimuçaj kundër Shqipërisë*, kërkesa nr. 20134/05, të 7 shkurtit 2012, paragrafët 154-162). Për të shmangur këtë, objekti dhe qëllimi i kësaj dispozite është pikërisht që askush nuk duhet t'i nënshtrohet ndjekjes, dënimit apo ndëshkimit arbitrar (shih Aktgjykimin *Del Rio Prada kundër Spanjës*, të cituar më lart, paragrafi 93).
33. Përveç kësaj, rikujtojmë se, në parim, nuk është detyrë e Gjykatës Kushtetuese të zëvendësojë gjykatat e rregullta. Gjykatat e rregullta duhet t'i zgjidhin problemet e interpretimit të legjislacionit. Kjo gjithashtu vlen edhe atëherë kur e drejta e brendshme i referohet rregullave të së drejtës së përgjithshme ndërkombëtare ose marrëveshjeve ndërkombëtare. Roli i Gjykatës kufizohet në konstatimin nëse efektet e një interpretimi të tillë janë të pajtueshme me Konventën dhe Kushtetutën (shih Aktgjykimin *Waite dhe Kennedy kundër Gjermanisë*, kërkesa nr. 26083/94, të 18 shkurtit 1999, paragrafi 54, shih, gjithashtu, Aktgjykimin *Korbely kundër Hungarisë*, të cituar më lart, paragrafi 72).

(ii) Zbatimi i parimeve të lartcekura në rastin e parashtruesit të kërkesës

34. Në dritën e parimeve të lartcekura në lidhje me shtrirjen e mbikëqyrjes së saj, rikujtojmë se nuk është detyrë e Gjykatës Kushtetuese të vendosë mbi përgjegjësinë individuale penale të parashtruesit të kërkesës, që është kryesisht çështje e vlerësimit të gjykatave të rregullta. Gjithashtu, nuk është detyrë e Gjykatës të vendosë nëse në veprimet e parashtruesit të kërkesës ekziston figura e një vepre tjetër penale (për shembull, të mashtrimit nga neni 261 i KPPK-së apo të falsifikimit të dokumenteve nga neni 332 i KPPK-së), kjo gjithashtu është çështje e vlerësimit të gjykatave të rregullta (shih Aktgjykimin *Streletz, Kessler dhe Krenz kundër Gjermanisë*, kërkesat nr. 34044/96, 35532/97 dhe 44801/98, të 22 marsit 2001, paragrafi 51).

35. Funkcioni i Gjykatës, nga këndvështrimi i nenit 33 të Kushtetutës dhe nenit 7 paragrafi 1 të KEDNJ-së, është që të shqyrtojë nëse vepra penale për të cilën është dënuar parashtruesi i kërkesës është vepër penale e përkufizuar me qasshmëri dhe parashikueshmëri të mjaftueshme dhe nëse gjykatat e rregullta, në kundërshtim me parimin e legalitetit, përmes aplikimit të analogjisë kanë interpretuar gjerësisht ligjin penal në dëm të të akuzuarit (shih Aktgjykimin *Kokkinakis kundër Greqisë*, kërkesa nr. 14307/88, të 25 majit 1993, paragrafi 52).

A) Qasshmëria

36. Sa i përket aplikimit të parimeve të vendosura nga GJEDNJ-ja, konsiderojmë se fillimisht duhet të konstatohet nëse ligji penal dhe Ligji për Prokurimin Publik ishin të qasshëm për parashtruesin e kërkesës duke qenë se parashtruesi i kërkesës pretendon se gjykatat e rregullta “[...] në mënyrë arbitrare [...]” i kanë dhënë atij, si shtetasit të huaj, “*Drejtor Ekzekutiv i një OJQ-je të huaj (të Republikës së Shqipërisë), statusin e personit zyrtar.*”
37. Në këtë kuptim, në lidhje me pretendimin e parashtruesit të kërkesës, rikujtojmë fillimisht Aktgjykimin e Gjykatës Themelore PKR. nr. 432/15, të 18 dhjetorit 2017, në të cilin parashtruesi i kërkesës u cilësua me statusin e “personit zyrtar” dhe u shpall fajtor për veprën penale nga neni 341 [Mashtimi në detyrë] paragrafi 3 në lidhje me paragrafin 1 të Kodit të Përkohshëm Penal [Rregullorja e UNMIK-ut 2003/25], i cili përcakton:

1. Personi zyrtar i cili me qëllim të përfitimit të kundërligjshëm të dobisë pasurore për vete ose për personin tjetër bën prezentimin e rremë të raportit të llogarive apo i cili në mënyrë tjetër e vë në lajthim personin e autorizuar në kryerjen e pagesës së kundërligjshme dënohet me gjobë ose me burgim deri në pesë vjet.

[...]

3. Nëse vepra penale nga paragrafi 1 i këtij neni rezulton me dobi pasurore në vlerë që tejkalon 5.000 euro, kryerësi dënohet me burgim prej një deri në dhjetë vjet.

38. Në vazhdim, Gjykata Themelore si provë kryesore materiale merr për bazë “*Deklaratën nën Betim*”, të nënshkruar nga parashtruesi i kërkesës, si përfaqësues i kompanisë, i cili në momentin e dorëzimit të tenderit deklaroi se “*operatori ekonomik [kompania e përfaqësuar nga parashtruesi i kërkesës] përmbush kërkesat e përshtatshmërisë të Ligjit Mbi Prokurim Publik në Kosovë, Ligji Nr. 2003/17, neni 61 [...] unë pranoj mendësinë e sanksioneve penale dhe civile, gjobave dhe dëmeve nëse operatori ekonomik në fjalë me qëllim apo për shkak të pakujdesisë dorëzon çfarëdo dokumenti ose deklarata që përmban informata përmbajtësisht të gabueshme ose mashtruese.*”
39. Bazuar në ato që u thanë më lart, konkludojmë se parashtruesi i kërkesës, si përfaqësues i operatorit ekonomik nga Republika e Shqipërisë, i cili operoi në territorin e Republikës së Kosovës dhe mori pjesë në tenderët publik të

shpallur sipas ligjeve të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me Ligjin për Prokurimin Publik në Kosovë, Ligji nr. 2003/17, do të duhej të kishte dijeni për legjislacionin pozitiv-juridik të Republikës së Kosovës.

40. Duke nënshkruar “*Deklaratën Nën Betim*“, parashtruesi i kërkesës e pranoi si të vlefshëm legjislacionin pozitiv-juridik të Republikës së Kosovës pavarësisht se ai është shtetas i huaj, përkatësisht shtetas i Republikës së Shqipërisë dhe pavarësisht nga fakti se OJQ, drejtor ekzekutiv i së cilës është parashtruesi i kërkesës, është e regjistruar në Republikën e Shqipërisë.
41. Gjithashtu, legjislacioni pozitiv-juridik i Republikës së Kosovës, dhe rrjedhimisht edhe Kodi i Përkohshëm Penal [Rregullorja e UNMIK-ut 2003/25] sipas të cilit parashtruesi u shpall fajtor, si dhe Ligji për Prokurimin Publik në Kosovë, Ligji nr. 2003/17, sipas të cilit parashtruesi i kërkesës ka marrë pjesë në tenderin publik, janë dokumente të qasshme në faqet e internetit të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Gazetës Zyrtare të Republikës së Kosovës si dhe në një mori faqesh tjera të internetit të institucioneve publike të Kosovës, të cilat kanë qenë mjaftueshëm të qasshme për parashtruesin e kërkesës, si përfaqësuesin e operatorit ekonomik.
42. Bazuar në ato që u thanë më lart, konkludojmë se ligjet të cilave i janë referuar Gjykata Themelore në Aktgjykimin PKR. nr. 432/15, të 18 dhjetorit 2017, Gjykata e Apelit në Aktgjykimin PAKR. nr. 528/2018, të 16 prillit 2019, si dhe Gjykata Supreme në Aktgjykimin Pml. nr. 253/2019, të 30 shtatorit 2019, përkatësisht Kodi i Përkohshëm Penal [Rregullorja e UNMIK-ut 2003/25] dhe Ligji për Prokurimin Publik në Kosovë, Ligji nr. 2003/17, ishin në fuqi dhe rrjedhimisht të vlefshme dhe qasshme në masë të mjaftueshme për parashtruesin e kërkesës.

B) Parashikueshmëria

43. Në vazhdim të testit lidhur me nenin 7 të KEDNJ-së, duhet të shqyrtojmë nëse Kodi i Përkohshëm Penal [Rregulloja e UNMIK-ut 2003/25] dhe Ligji për Prokurimin Publik në Kosovë, Ligji nr. 2003/17, ishin të parashikueshëm dhe nëse u interpretuan nga gjykatat e rregullta, përmes aplikimit të analogjisë, në mënyrë të gjerë dhe të paparashikueshme në dëm të parashtruesit të kërkesës.
44. Rikujtojmë se parashtruesi i kërkesës, duke nënshkruar “*Deklaratën nën betim*“, pranoi legjislacionin pozitiv-juridik në fuqi të Republikës së Kosovës pavarësisht nga fakti se ai është shtetas i huaj, përkatësisht shtetas i Republikës së Shqipërisë dhe pa marrë parasysh se OJQ, drejtor ekzekutiv i së cilës është parashtruesi i kërkesës, është e regjistruar në Republikën e Shqipërisë, por pyetja që shtrohet tani para nesh është **i)** nëse parashtruesi i kërkesës me nënshkrimin e “*Deklaratës nën Betim*” fitoi cilësinë e “*personit zyrtar*” dhe **ii)** nëse parashtruesi i kërkesës mund të ketë parashikuar se kishte fituar cilësinë e “*personit zyrtar*”.
45. Vërejmë se në bazë të kësaj “*Deklarate nën Betim*” e cila është pjesë e dokumentacionit tenderues, Gjykata Themelore kishte vërtetuar se është “... fakt që i akuzuari Albert Rakipi përfaqësoi Institutin si person zyrtar, sepse veproi si një organizatë biznesi - person juridik, pasi që sipas Ligjit për

Prokurimin Publik, përkatësisht sipas dispozitës nga neni 61 i ligjit në fjalë, ai ka kryer detyrime të veçanta në lidhje me aktivitetin e prokurimit publik.”

46. Vërejmë se është evidente se Gjykata Themelore konkludoi se parashtruesi i kërkesës e ka statusin e personit zyrtar duke aplikuar analogjinë nga Ligji për Prokurimin Publik, përkatësisht sipas dispozitës nga neni 61 i Ligjit në fjalë, ku vetë *“Deklarata nën Betim”* nuk është pjesë e Ligjit për Prokurimin Publik, por edhe ajo është nxjerrë nga norma ligjore e nenit 61 të Ligjit për Prokurimin Publik. Prandaj, Gjykata vëren se Gjykata Themelore nuk e arsyetoi statusin e *“personit zyrtar”* në pajtim me nenin 107 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës, që ka qenë obligim i Gjykatës Themelore.
47. Më tej, rikujtojmë se parashtruesi i kërkesës e kishte ngritur pretendimin e tij se ai nuk e kishte statusin e *“personit zyrtar”* edhe para gjykatave të rregullta, përkatësisht në ankesat e tij të drejtuara Gjykatës së Apelit dhe në kërkesat e tij për mbrojtje të ligjshmërisë. Prandaj, në këtë rast, do t’iu referohemi edhe arsyetimeve të Gjykatës së Apelit dhe arsyetimeve të Gjykatës Supreme në lidhje me pretendimin e parashtruesit të kërkesës.
48. Së pari, Gjykata e Apelit përmes Aktgjykimit PAKR nr. 27/2018, në lidhje me pretendimin e parashtruesit të kërkesës se ai nuk e ka statusin e *personit zyrtar*, vlerësoi se Gjykata Themelore në lidhje me këtë pretendim kishte dhënë arsye të nevojshme, të cilat arsye *“[...] i aprovon edhe kjo Gjykatë dhe nuk e sheh të nevojshme të bëjë edhe njëherë vlerësime.”*
49. Ne vërejmë se në rastin konkret Gjykata e Apelit vazhdoi me zbatimin e analogjisë në përcaktimin e statusit të *“personit zyrtar”* të vetë parashtruesit të kërkesës duke pranuar interpretimin e mëparshëm analog të Gjykatës Themelore.
50. Gjatë rigjyimit në Gjykatën e Apelit, kjo e fundit në Aktgjykimin e saj PAKR nr. 528/2019, të 16 prillit 2019, në lidhje me pretendimet e parashtruesit të kërkesës se ai nuk e ka statusin e *“personit zyrtar”*, vlerësoi se:

“[...] qëndron fakti se [parashtruesi i kërkesës] është shtetas i Republikës së Shqipërisë dhe se Instituti për Studime Ndërkombëtare të cilën e përfaqëson i akuzuari është i themeluar në Shqipëri, por nga ky fakt nuk mund të konkludohet se ky i akuzuar në rastin konkret nuk e ka cilësinë e personit zyrtar. Sepse, sipas Ligjit të Prokurimit Publik të Kosovës nr. 2003/17 ky Institut si palë e interesuar ka ofertuar në Kosovë si operator ekonomik (ka ofruar shërbime respektivisht ka kontraktuar punë) dhe [parashtruesi i kërkesës] përveç që e përfaqëson Institutin si person zyrtar me rastin e fitimit të tenderit nga autoriteti kontraktues (Universiteti i Prishtinës) ka marrë përsipër ushtrimin e detyrave të posaçme zyrtare në bazë të autorizimit të dhënë me ligj.”
51. Këtu vërejmë se Gjykata e Apelit vazhdoi me një interpretim të gjerë dhe analog të termit *“person zyrtar”* përmes Ligjit për Prokurimin Publik të Kosovës nr. 2003/17, pa arsyetuar me asnjë fjalë të vetme në bazë të cilit paragraf të nenit 107 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës, parashtruesi i kërkesës, si shtetas i huaj, ose person juridik i huaj, e ka statusin e *“personit*

zyrtar” dhe pa arsyetuar se **“cilin funksion publik ose cilin autoritet publik kishte ushtruar parashtuesi i kërkesës në mënyrë që të konsiderohet person zyrtar”**. Përkundër kësaj, Gjykata e Apelit arsyeton përmes negacionit se *“... nuk mund të konkludohet se ky i akuzuari në rastin konkret nuk e ka cilësinë e personit zyrtar”*, që është qartazi një interpretim i gjerë i termit *“person zyrtar”* duke aplikuar analogjinë negative. Gjykata e Apelit ishte e detyruar të provojë dhe arsyetojë **“pse i pandehuri e ka statusin e personit zyrtar”**.

52. Gjithashtu i referohemi edhe pretendimit specifik të parashtuesit të kërkesës të ngritur në kërkesën e tij për mbrojtje të ligjshmërisë, me të cilin theksoi:

“Parashtuesi është dënuar për veprën penale nga neni 341 i Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës "mashttrim në detyrë". Mashtrimi në Detyrë mund të kryhet vetëm nga "personi zyrtar". Duke e marrë parasysh faktin se OJQ "ISN" (Republika e Shqipërisë) ka qene në marrëdhënie kontraktuale me Universitetin e Prishtinës, pyetjet e radhës të cilat duhet të adresohen janë:

- a. Nëse secilit operatore ekonomik duhet t'i ipet statusi i "personit zyrtar" sipas kodit të përkohshëm penal, si dhe:*
- b. A ka mundësi që të këtë statusin e personit zyrtar personi përgjegjës i një OJQ-je të huaj e cila nuk është e regjistruar në Republikën e Kosovës.”*

53. Në vijim, rikujtojmë arsyetimin e dhënë nga Gjykata Supreme, e cila në Aktgjykimin e saj të kontestuar Pml. nr. 253/2019, të 30 shtatorit 2019, theksoi se: *“[...] vepra penale në fjalë mund ta kryhet ekskluzivisht nga personi zyrtar dhe me këtë rast gjykatat e instancave më të ulëta e kanë potencuar në vendimet e tyre faktin se [parashtuesi i kërkesës] kishte këtë cilësi, dhe për më tepër, kanë cituar dispozitat ligjore që përcaktojnë cilësinë e personit zyrtar edhe pse bëhet fjale për shtetas të Republikës së Shqipërisë dhe organizata "ISD" po ashtu kishte selinë në Tiranë, megjithatë nuk kishte dyshime se i dënuari kishte cilësinë e personit zyrtar pasi që përveç faktit se ishte përfaqësues i "ISD-së" dhe kishte ofertuar në Kosovë si përfaqësues i operatorit ekonomik, kishte marrë për sipër ushtrimin e posaçëm të detyrave zyrtare në baze të autorizimit ligjor siç është përcaktuar me dispozitën e nenit 107 të KPPK-së [Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës]”*.

54. Këtu vërejmë se përkundër pretendimeve të parashtuesit të kërkesës gjatë gjithë procedurës se ai nuk e ka statusin e *“personit zyrtar”*, shpjegimi i vetëm në lidhje me statusin e tij është dhënë nga Gjykata Supreme me fjalinë *“siç është përcaktuar me dispozitën e nenit 107 të KPPK-së [Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës]”*, duke i pranuar interpretimet e mëparshme të Gjykatës së Apelit dhe asaj Themelore, pa arsyetuar se për cilin paragraf të nenit 107 të KPPK-së bëhet fjalë dhe çfarë autorizimi zyrtar dhe çfarë autoriteti publik kishte ushtruar parashtuesi i kërkesës, edhe pse vetë ligji e bëri në mënyrë të qartë dallimin midis shtetasve të Kosovës dhe shtetasve të huaj dhe statusit të personit zyrtar në nenin 107 të KPPK-së.

55. Në mbështetje të pretendimeve të parashtruesit të kërkesës se gjykatat e rregullta duke aplikuar analogjinë i dhanë parashtruesit të kërkesës statusin e personit zyrtar, i referohemi edhe përfundimit të Gjykatës Supreme në lidhje me të akuzuarin tjetër H.V., ku *“Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se gjykata e shkallës së parë në aktgjykimin e saj drejtë ka konstatuar se në veprimet e të dënuarit H.V. janë manifestuar të gjitha elementet e veprës penale mashtrimi në detyrë nga neni 341 par. 3 lidhur me par. 1 dhe nenit 23 të KPPK-së, pasi që i dënuari H.V. kishte cilësinë e personit zyrtar siç është përcaktuar me dispozitën e nenit 107 par. 1 nënpar. 1.1 të KPPK-së, meqë ishte i zgjedhur për të përfaqësuar UP përkatësisht zyrën e prokurimit.”*
56. Në këtë kontekst, vërejmë se një arsyetim kaq i qartë në lidhje me statusin e *“personit zyrtar”* nuk iu dha parashtruesit të kërkesës në asnjë prej aktgjykimeve të gjykatave të rregullta, përkundrazi, statusi i tij çdoherë është konstatuar me përdorimin e analogjisë bazuar në Ligjin për Prokurimin Publik nr. 2003/17, duke mos arsyetuar me asnjë fjalë të vetme se në bazë të cilit paragraf të nenit 107 të Kodit të Përkohshëm Penal parashtruesi i kërkesës e ka cilësinë e personit zyrtar.
57. Në vijim rikujtojmë se gjykatat e rregullta me rastin e cilësimit të parashtruesit të kërkesës si person zyrtar iu referuan edhe dispozitave të Ligjit për Prokurimin Publik, duke arsyetuar se ai e nënshkroi *“Deklaratën nën Betim”* në pajtim me procedurat e përcaktuara me këtë Ligj, dhe kishte ofertuar dhe ishte zgjedhur si operator ekonomik për kryerjen e shërbimeve për një institucion publik, përkatësisht për Universitetin e Prishtinës.
58. Ritheksojmë se parashtruesi i kërkesës, si para gjykatave të shkallës më të ulët, ashtu edhe para Gjykatës Supreme, kishte ngritur çështjen e interpretimit dhe aplikimit në bazë të analogjisë të Ligjit për Prokurimin Publik. Për më tepër, parashtruesi i kërkesës në kërkesën e tij për mbrojtje të ligjshmërisë, të parashtruar më 12 qershor 2019, po ashtu në mënyrë specifike pretendoi se *“Zbatimi i Ligjit për Prokurim Publik për të dhënë statusin e personit zyrtarë [të parashtruesit të kërkesës] është arbitrarë, sepse ky ligj nuk merret fare me përcaktimin e statusit të personave zyrtarë, por përcakton procedurat e prokurimit në tenderët publikë. Edhe sikur Ligji i Prokurimit të përcaktonte domethënien e shprehjes “person zyrtarë” në të drejtën penale është e ndaluar analogjia andaj edhe dispozitat e këtij ligji nuk do të gjenin zbatim, sepse statusin e personit zyrtarë mund ta kenë vetëm personat e përcaktuar në mënyrë taksative në Kodin Penal. Ndalimi i aplikimit të analogjisë në të drejtën penale është në funksion të sigurisë juridike të subjekteve të së drejtës. Vërehet qartë se në këtë çështje penale Gjykata e Apelit e ka shkelur këtë parim. Ndalesa e analogjisë taksativisht është parashikuar me nenin 1 par 3 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës sipas të cilit: “Përkufizimi i një veprë penale duhet të përcaktohet në mënyrë të saktë dhe nuk lejohet interpretimi në bazë të analogjisë”.*
59. Duke u kthyer te pretendimet konkrete të parashtruesit të kërkesës për interpretimin e Ligjit për Prokurimin Publik në bazë të analogjisë, rikujtojmë se ky parim është mishëruar edhe në dispozitat kushtetuese, përkatësisht në nenin 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale] të

Kushtetutës dhe nenin 7 (Nuk ka dënim pa ligj) të KEDNJ-së, dhe përcakton se *“vetëm ligji mund t’i përcaktojë krimet dhe të parashikojë masat e dënimit (nullum crimen, nulla poena sine lege) si edhe atë që urdhëron që ligji penal të mos zbatohet në mënyrë të zgjeruar në dëm të të akuzuarit, sidomos për analogji; nga kjo rezulton se një veprë penale duhet të përcaktohet qartë në ligj. Ky kriter konsiderohet i plotësuar kur personi mund të ketë dijeni nga formulimi i dispozitës përkatëse, dhe nëse është nevoja, me ndihmën e interpretimit të tij nga gjykatat, për të cilat veprime dhe mosveprime do të jetë përgjegjës”* (shih rastin e GJEDNJ-së, *Kokkinakis kundër Greqisë*, kërkesa nr. 14307/88, Aktgjykim i 25 majit 1993, paragrafi 52). Përveç kësaj, ky parim po ashtu është i mishëruar edhe në paragrafin 3 të nenit 1 [Parimi i Ligjshmërisë] të KPPK-së, përmes të cilit përcaktohet që: *“[...] 3. Përkufizimi i një veprë penale duhet të përcaktohet në mënyrë të saktë dhe nuk lejohet interpretimi sipas analogjisë. Në rast paqartësie, përkufizimi i veprës penale interpretohet në favor të personit i cili hetohet, ndiqet ose shpallet fajtor.”*

60. Konsiderojmë se janë të bazuara pretendimet e parashtruesit të kërkesës se Ligji për Prokurimin Publik nuk ofron përkufizimin e *“personit zyrtar”*, megjithatë, vërejmë se gjykatat e rregullta në vendimet e tyre i janë referuar këtij ligji për të arsyetuar se parashtruesi i kërkesës, në cilësinë e përfaqësuesit të kompanisë, kishte ofruar shërbime si operator ekonomik për nevoja të një autoriteti publik.
61. Në bazë të arsyetimit të lartcekur të Gjykatës Supreme, vërejmë se kjo gjykatë, përmes aplikimit të analogjisë, në mënyrë të gjerë dhe të paparashikueshme, interpretoi ligjin në dëm të parashtruesit të kërkesës kur vërtetoi se parashtruesi i kërkesës është person zyrtar në pajtim me nenin 107 të KPPK-së, pa arsyetuar apo elaboruar me asnjë fjalë të vetme vetë nenin 107 të KPPK-së. Kjo sepse Gjykata Supreme vërtetoi gjetjen ose vlerësimin e gjykatave më të ulëta, të cilat, sipas analogjisë, i zbatuan edhe dispozitat e Ligjit për Prokurimin Publik.
62. Rrjedhimisht, vlerësojmë se parashtruesi i kërkesës, duke nënshkruar *“Deklaratën nën Betim”* në bazë të Ligjit për Prokurimin Publik nuk mund të kishte parashikuar në masë të mjaftueshme se ai e ka fituar statusin e *“personit zyrtar”*. Duke nënshkruar *“Deklaratën nën Betim”* në bazë të Ligjit për Prokurimin Publik, parashtruesi i kërkesës mund të kishte parashikuar se ai është penalisht përgjegjës sipas ligjeve në fuqi të Republikës së Kosovës, por jo se ai e ka fituar statusin e *“personit zyrtar”* dhe se kështu mund të përgjigjet edhe për veprat penale të kualifikuara.
63. Prandaj, konsiderojmë se gjykatat e rregullta, gjatë gjithë procedurës, përmes aplikimit të analogjisë, interpretuan ligjin në mënyrë të gjerë dhe të paparashikueshme në dëm të parashtruesit të kërkesës, duke interpretuar se me nënshkrimin e *“Deklaratës nën Betim”*, parashtruesi i kërkesës kishte fituar statusin e *“personit zyrtar”* në bazë të Ligjit për Prokurimin Publik, por ky Ligj nuk përcakton apo nuk parashikon përkufizimin e personit zyrtar, ku një interpretim i tillë i paparashikueshëm për parashtruesin ndikoi drejtpërdrejtë edhe në cilësimin e veprës penale për të cilën është shpallur fajtor.

64. Për më tepër, ritheksojmë se Gjykata Supreme vërtetoi qëndrimin e gjykatave të rregullta, pa u përgjigjur në pretendimin specifik të parashtruesit të kërkesës në lidhje me interpretimin dhe zbatimin e Ligjit për Prokurimin Publik, në të cilin rast, si rrjedhojë, parashtruesi i kërkesës ishte cilësuar si person zyrtar.
65. Në këtë rast konkret, konsiderojmë se gjykatat e rregullta, duke përfshirë Gjykatën Supreme, nuk arsyetuan ose nuk shpjeguan në mënyrë specifike për çfarë arsye veprat penale “Mashtrimi” ose “Falsifikimi i dokumenteve zyrtare” nuk kanë mundur të aplikohen në rastin e tij.
66. Rrjedhimisht, konsiderojmë se aktgjykimet e kontestuar, respektivisht: Aktgjykimi [Pml. nr. 253/2019] i Gjykatës Supreme, i 30 shtatorit 2019, në lidhje me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit PAKR. nr. 528/2018, të 16 prillit 2019 dhe Aktgjykimin e Gjykatës Themelore PKR. nr. 432/15, të 18 dhjetorit 2017, nuk i kanë plotësuar kriteret e “parimit të legalitetit” sipas nenit 33 të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 të KEDNJ-së, për shkak se gjykatat e rregullta, gjatë gjithë procedurës gjyqësore, përmes aplikimit të analogjisë, interpretuan dispozitat ligjore në fuqi në mënyrë të gjerë dhe të paparashikueshme në dëm të parashtruesit të kërkesës (shih Aktgjykimin *Kokkinakis kundër Greqisë*, kërkesa nr. 14307/88, të 25 majit 1993, paragrafi 52).
67. Në fund, ritheksojmë se ky përfundim ka të bëjë ekskluzivisht me aktgjykimet e kontestuar nga pikëpamja e interpretimit të ligjit në rrethanat e rastit të parashtruesit të kërkesës dhe në asnjë mënyrë nuk paragjykon rezultatin e meritave të rastit të tij në rigjykim. Gjithashtu, ritheksojmë se Gjykata nuk është e thirrur të vendosë për përgjegjësinë individuale penale të parashtruesit të kërkesës, që në rend të parë është çështje e vlerësimit të gjykatave të rregullta. Tutje, Gjykata rithekson se nuk është e thirrur për të vendosur nëse në veprimet e parashtruesit të kërkesës ekziston figura e një vepre tjetër penale, kjo gjithashtu është çështje e vlerësimit të gjykatave të rregullta në rigjykim (shih Aktgjykimin *Streletz, Kessler dhe Krenz kundër Gjermanisë*, kërkesat nr. 34044/96, 35532/97 dhe 44801/98, të 22 marsit 2001, paragrafi 51).

Përfundim

68. Bazuar në sa më sipër dhe duke marrë parasysh shqyrtimet e pretendimeve të parashtruesit në kërkesën e tij:
 - I. Pajtohemi se janë të bazuara pretendimet e parashtruesit se atij i është shkelur e drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së;
 - II. Gjithashtu, konsiderojmë se janë të bazuara pretendimet e parashtruesit se gjykatat e rregullta gjatë gjithë procedurës gjyqësore, përmes aplikimit të analogjisë, në mënyrë të gjerë dhe të paparashikueshme, interpretuan dispozitat ligjore në dëm të parashtruesit të kërkesës dhe se për pasojë është shkelur neni 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale] i Kushtetutës në lidhje me nenin 7 (Nuk ka dënim pa ligj) të KEDNJ-së. Gjithashtu, konsiderojmë se

aktgjykimet e kontestuar, respektivisht: Aktgjykimi i Gjykatës Supreme Pml. nr. 253/2019, të 30 shtatorit 2019, Aktgjykimi i Gjykatës së Apelit PAKR. nr. 528/2018, të 16 prillit 2019 dhe Aktgjykimi i Gjykatës Themelore PKR. nr. 432/15, të 18 dhjetorit 2017, nuk i kanë plotësuar kriteret e “parimit të legalitetit” sipas nenit 33 të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 të KEDNJ-së, për shkak se gjykatat e rregullta, gjatë gjithë procedurës gjyqësore, përmes aplikimit të analogjisë, interpretuan dispozitat ligjore në fuqi në mënyrë të gjerë dhe të paparashikueshme në dëm të parashtruesit të kërkesës.

- III. Në fund, konsiderojmë se do të duhej të ishin shpallur të pavlefshëm: Aktgjykimi Pml. nr. 253/2019 i Gjykatës Supreme të Kosovës, i 30 shtatorit 2019, Aktgjykimi PAKR. nr. 528/2018 i Gjykatës së Apelit të Kosovës – Departamenti për Krime të Rënda, i 16 prillit 2019, dhe Aktgjykimi PKR. nr. 432/15 i Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti për Krime të Rënda, i 18 dhjetorit 2017.

Mendimi konkurrues u paraqit nga gjyqtarët:

Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar

Safet Hoxha, gjyqtar

Radomir Laban, gjyqtar

